

PARTER

Sökande

Vallentuna kommun
186 86 Vallentuna

Ombud: Lars Åstrand
Svefa AB
Postgränd 8 A
831 30 Östersund

SAKEN

Ansökan om avveckling Hyddans markavvattningssamfällighet

AnläggningsID: 75037
Avrinningsområde: 60
Koordinater (SWEREF99 TM): N 6602755 / E 676300

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen godkänner i enlighet med 7 kap. 17 § lagen (1998:912) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet att Hyddans markavvattningssamfällighet i Vallentuna kommun läggs ned. Dikningsföretaget Hyddans torrlägningsföretag (AB_2_1826) upphör därmed.
2. För det framtida underhållet ska respektive fastighetsägare ta över dikningsföretagets rätt att behålla och underhålla befintliga anläggningar, förutom de anläggningar som kommer att vara en del av den allmänna VA-anläggningen för dagvattenhantering efter genomförd utbyggnad av Kristinebergsområdet, där Vallentuna-vatten AB som VA-huvudman ska överta dikningsföretagets rättigheter och skyldigheter.
3. Ansökningsavgiften fastställs till 2 800 kr. Avgiften är betald.

BAKGRUND

Hyddans markavvattningssamfällighet bildades på 1920-talet men återspeglar inte aktuell markanvändning. Något jordbruk bedrivs inte längre inom båtadsområdet. Vallentuna kommun har genom planläggning och utbyggnad av bl.a. Okvista och Björkhagen utökat verksamhetsområdet för vatten och avlopp. Verksamhetsområdet kommer att utökas ytterligare genom den planerade utbyggnaden av Kristinebergsområdets fem detaljplaneetapper. Kommunen söker även att genom avveckling av samfälligheten Olhamra s:4 erhålla full rådighet över diket som avleder vatten från Gävsjön och närliggande områden till Angarnssjön.

ANSÖKAN

Ägare till fastigheter som anges i ursprungsakten har ingått överenskommelse om att samfälligheten kan upphävas. Övriga fastighetsägare inom båtadsområdet antas inte ha någon kännedom om samfälligheten och har därför inte tillfrågats.

Överenskommelse om upphävande av markavvattningsföretag

Parter

Vallentunavatten AB, org. 556655-9836, nedan kallad VA-HUVUDMAN som ansvarar för bortledande av vatten från samlad bebyggelse inom verksamhetsområde för dagvatten

Vallentuna kommun, org. 212000-0027, nedan kallad KOMMUNEN såsom fastighetsägare till Olhamra 1:14.

Ägarna till Olhamra 1:11, Bengt Wallman, 480226-7452, och Martha Kristina Wallman, 550324-0169, Asplunda gård, Högdalavägen 22, 186 40 Vallentuna.

Bakgrund

Ett markavvattningsföretag är en samfällighet, dvs. mark som hör till flera fastigheter gemensamt och i detta fall ett dike. Markavvattningsföretag bildades i stor utsträckning under den tid svenskt jordbruk effektiviserades och ny jordbruksmark bröts genom urdikning och förbättrad markavvattning.

Markavvattningsföretaget, Hyddans torrlägningsföretag (AB_2_1826) är från 1920-talet och skapades för att avvattna jordbruksmark. Genom markavvattningsföretag regleras de deltagande fastigheternas fördelning av ansvar och kostnader för markavvattning och vattenavledning i ett område.

Sedan markavvattningsföretaget bildades har stora förändringar skett i dikets närområde vad avser både ägoförhållanden och markanvändning. Detta utan att markavvattningsföretaget har anpassats till de nya förhållandena. Överenskommelsen om avveckling av markavvattningsföretaget är därför tecknad mellan de som idag och även efter upphävandet kommer att ansvara för underhåll av de kvarstående anläggningar som inte redan utrivits.

Överenskommelse

Parterna är överens om att markavvattningssamfälligheten ska avvecklas. Efter ytterligare förändringar i området fyller inte markavvattningsföretaget någon funktion.

Framtida underhåll

Framtida underhåll kommer att ske på samma sätt som det i praktiken redan görs. Det innebär att: Vallentunavatten AB ansvarar som VA-huvudman, för de anläggningar som kommer att vara en del av den allmänna VA-anläggningen för dagvattenhantering efter genomförd utbyggnad av Kristinebergsområdet. Det handlar om de delar av markavvattningsföretaget som ligger eller kommer att ligga inom detaljplanelagt område.

Övriga anläggningar, i den mån de inte redan är utrivna, drivs och underhålls, liksom idag, av respektive fastighetsägare.

Berörda fastighetsägare för detta drift-och underhållsarbete är fastighetsägare till Olhamra 1:11 och Olhamra 1:14.

INKOMNA YTTRANDEN

Länsstyrelsen

Bakgrund

Vallentuna kommun har ansökt om upphävande av fyra markavvattningsföretag strax öster om Vallentuna tätort: Manlötens, Cederdals, Hyddans och Gävsjö torrlägningsföretag i Vallentuna kommun med anledning av fem nya detaljplaner inom Kristineberg.

Idag avvattnas området via ett dike som rinner i nordvästlig riktning mot Angarnssjöängen, Hackstabäcken och vidare till Husaån. Angarnssjöängen, som är både naturreservat och Natura 2000-område (Fågeldirektivet) och en av Stockholms läns viktigaste fågelsjöar, är belägen cirka fem kilometer nedströms planområdet.

De diken som ingått i de tidigare markavvattningsföretagen ska i huvudsak finnas kvar men kompletteras med dagvattendammar och utgöra del av den kommunala dagvattenhanteringen. Kommunen avser inrätta ett verksamhetsområde för Vatten och Avlopp.

Vid exploateringen kommer avrinningen från området att öka men fördröjning ska ske lokalt för att inte förändra de hydrologiska förhållandena nedströms. Det dimensionerande utflödet för området är ett 20-årsregn före exploatering utan klimatfaktor.

Enligt 7 kap. 17 § Lagen (1998:812) om särskilda bestämmelser om vattenverksamhet kan en deltagare i en samfällighet ansöka om omprövning/avveckling av ett markavvattningsföretag hos mark- och miljödomstolen, om behovet av en gemensam förvaltning av markavvattningsanläggningarna inte längre finns. Det framgår av samma paragraf att bestämmelser om vattenverksamhet ska gälla i tillämpliga delar. Av 7 kap. 18 § framgår att en överenskommelse om att en samfällighet ska

upphöra, har samma verkan som en tillståndsdom om överenskommelsen godkänns av mark- och miljödomstolen.

Samråds-krets

Ett samrådsmöte har hållits med Länsstyrelsen och Vallentuna kommun den 9 maj 2019. Av samrådshandlingarna framgår att medgivande om att avveckla markavvattningsföretagen har inhämtats från de fastigheter som ingår i kostnadsfördelningslängderna.

Länsstyrelsens synpunkter

Under ett vanligt undersöknings- eller avgränsningssamråd ska Länsstyrelsen verka för att innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen får den omfattning och detaljeringsgrad som behövs för tillståndsprövningen.

När det gäller omprövning/avveckling finns inga tydliga krav på att samråd behöver ske eller att en miljökonsekvensbeskrivning ska tas fram. Länsstyrelsen har tagit del av de handlingar som kommunen tagit fram för att ansöka om avveckling/omprövning av markavvattningsföretagen.

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen följt Länsstyrelsens rekommendationer från plansamrådet och avser avveckla dessa markavvattningsföretag. Länsstyrelsens inställning är att inaktiva markavvattningsföretag ska avvecklas/omprövas och håller med i kommunens slutsats att samverkansformen inom markavvattningsföretagen inte är ändamålsenliga för att tillgodose kraven enligt miljöbalken.

Av samrådshandlingarna framgår att ägarna till de fastigheter som ingått i samfälligheterna inte haft vetskap om detta, samt att det inte bedrivits någon aktiv förvaltning. Det är positivt att kommunen tar sitt ansvar och övertar dessa anläggningar.

Från samrådshandlingarna och samrådsmötet framgår att kommunen har för avsikt att inrätta ett kommunalt VA-område där kommunen ansvarar för underhållet av alla ingående diken. Det är positivt att kommunen tar ett helhetsgrepp kring avrinningen och dagvattenhanteringen i området. Länsstyrelsen anser att det tydligt måste framgå av ansökan att kommunen tar över ansvaret för diken och att de övergår till dagvattenanläggningar. Det får inte råda oklarheter kring underhållsansvar eller tillsynsansvar. Det är en fördel om hela dikessystemet ingår i verksamhetsområdet och därmed betraktas som en dagvattenanläggning enligt 9 kap. miljöbalken. Detta bör förtydligas ytterligare i ansökan, både i text och kartskitser.

I och med att kommunen inrättar verksamhetsområde för VA övergår tidigare vattenanläggningar (diken) till att vara dagvattenanläggningar. Det är viktigt att verksamhetsområdet tydligt framgår av en karta, så att det inte råder några tvivel om tillsynsansvar eller ansvar för anläggningarna.

Avslutningsvis vill Länsstyrelsen påpeka vikten av att avrinningen från de nya detaljplaneområdena inte får påverka området nedströms (Angarnssjöängarna) negativt. Kommunen måste vidta tillräckliga skyddsåtgärder för att hantera den förändrade och ökade avrinningen.

Fastighetsägarna till Olhamra 1:42 har lämnat följande synpunkter. De har egentligen inget emot att avveckla markavvattningsamfälligheten men de har en del frågetecken som vi inte ser är nämnda någonstans i materialet. I november 2014 var det ett stort oljebaserat utsläpp från Arrivas bussdepå i Okvista Industriområde, den vintern hade de tänkt att diket, som rinner igenom våra marker och som tar vid efter Okvista dagvattenpark, skulle dikas då det vid snösmältning och större regnmängder svämmar på våra hagmarker som ligger på båda sidor av detta dike. Men så kom detta utsläpp och i och med detta måste vi ju avvakta för att se vart det bar iväg med detta utsläpp. Det är fortfarande snart 5 år senare inte sanerat och åtgärdat. I och med detta har de haft en hel del konversation med kommunen samt SEKA Miljöteknik som har

haft hand om provtagningar etc. I samband med detta har också påpekats att infiltrationen som ska ta hand om vattnet från den gamla Okvistatippen inte har fungerat de senaste 5-6 åren (minst) och att vattnet inte renas i denna infiltration utan går direkt ut i dagvattenparken. Så vad de vill är att det sätts på prängt att sanering och åtgärder för att hela detta vattensystem ska göras att det ska fungera som det är tänkt med infiltrationen som måste åtgärdas och att vattenparken med infiltration ska underhållas kontinuerligt så att den fungerar som den ska. Sen har det ju upptäckts att sedimentet i diket innehåller föroreningar så de vill ju också att det sätts på prängt vem som är ansvarig för kostnader för bortforsling av dessa massor. Det är ju en hel del fastigheter med egna vattenbrunnar så man är ju lite orolig att detta ska kunna påverka även grundvattnet. Sen vill de också veta vad det innebär detta med avvecklingen och framtida dikningsprocesser då de har vall och betesmark på båda sidor så måste man väl ta hänsyn till när det passar att göra rensning osv.

BEMÖTANDE

Vallentuna kommun noterar att Länsstyrelsen ställer sig positiv till att markavvattningsföretagen avvecklas. Kommunen kan i nuläget inte redogöra exakt för hur gränsdragningen för de allmänna dagvattenanläggningarna kommer att gå (dvs verksamhetsområdet). Dock är det kommunen, genom VA-huvudmannen (Roslagsvatten) som kommer att ansvara för drift och underhåll för de delar av systemet som kommer att utgöra allmän VA-Anläggning. Kommunen, i egenskap av markägare, kommer att ansvara för de delar som inte kommer att ingå som del av den allmänna VA-Anläggningen.

Ägarna till Olhamra 1:42

Olhamra 1:42 är delvis belägen inom båtadsområdet för vad som bedöms vara Hyddans markavvattningssamfällighet. Fastigheten får därmed anses som delaktig i samfälligheten oavsett att den inte finns upptagen i kostnadsfördelningslängden. Något medgivande till upphävande har inte inhämtats från ägarna. Mark- och miljödomstolen har vid muntlig kontakt uttalat att den eventuella brist i ansökningen som det kan innebära nu är avhjälpt i och med att ägarna yttrat sig i ärendet. Det aktuella diket inom Olhamra 1:42 ingår i markavvattnings-

samfälligheten men är även avsatt som marksamfällighet i hemmansklyvning 1892 med beteckning Olhamra s:4. Vallentuna kommun har i ansökan till lantmäterimyndigheten begärt att Olhamra s:4 ska överföras till kommunala fastigheter för att ge kommunen rådighet över diket. Därmed ges förutsättningar för kommunen att i framtiden ha tillträde till och underhålla diket. Framtida skötselåtgärder kommer att utföras med hänsyn till påverkan på angränsande fastigheter, där Olhamra 1:42 ingår. Av yttrandet framgår att markavvattningssamfälligheten inte har någon aktiv förvaltning. Fastighetsägarnas övriga synpunkter handlar huvudsakligen om konsekvenserna för Olhamra 1:42 av utsläpp från verksamheter inom andra fastigheter, samt om kommunens egna anläggningar för omhändertagande av dagvatten. Vallentuna kommun bedömer att synpunkterna inte har betydelse för ansökan i sak. Fastighetsägarnas yttrande kommer däremot att vidarebefordras internt till berörda avdelningar.

DOMSKÄL

Ansökan gäller upphörande av markavvattningsföretag enligt 7 kap lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Länsstyrelsen i Stockholms län har med vissa påpekanden ställt sig positiv till ansökan. Vallentuna kommun har uppgett att en avveckling av markavvattningsföretaget skulle innebära en anpassning till rådande förhållanden. Det framtida underhållet innebär en kodifiering av hur underhållet redan sker i praktiken.

Mark- och miljödomstolen instämmer med sökanden när det gäller att vad ägarna till Olhamra 1:42 har anfört inte har någon betydelse för ansökan i sak. Det ska noteras att fastigheten Olhamra 1:42 ej innefattas av ansvar för framtida underhåll.

Mark- och miljödomstolen finner att det föreligger förutsättningar att godkänna att markavvattningsföretaget upphör.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-01)

Överklagande senast den 20 november 2019. Prövningstillstånd krävs.

Peter Winge

Ola Lindstrand

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Peter Winge och tekniska rådet
Ola Lindstrand.

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.